

اختلافات اصلاح طلبان و دولت از کجا آغاز شد؟

ضدونقیض های گفت وگویی خاتمی و روحانی

گروه سیاست: شایعه جدال لفظی سیدمحمد خاتمی و حسن روحانی در تماس تلفنی به مناسبت تبریک عید فطر باعث شد که به سرعت یکی از مقامات نزدیک به ریاست جمهوری در گفت وگو با خبرگزاری «ایسنا» بگوید: «برخی منابع...

صفحه ۴ پرورنده

شنبه ۲۲ شهریور ۱۳۹۹ - ۲۳ محرم ۱۴۴۲ - ۱۲ سپتامبر ۲۰۲۰

تیتراها

۶۰میلیون تومانی پرواز به استانبول!

صفحه ۴

عذرخواهی متفاوت امام جمعه ملارد از وزیر بهداشت

صفحه ۴ پرورنده

نباید به دایی احترام گذاشت؟

صفحه ۱۱

گفت وگو با ناصر صدقی

رادیکال ها نقد نشوند راه به جایی نخواهیم برد

صفحه ۲ پرورنده

بورس در انتظار انتخاب پریزیدنت

صفحه ۵

در دسرهای ریاست جمهوری بایدن برای پوتین

صفحه ۸

حرف اول

بانک صادرات در گذر تاریخ

نعمت احمدی - حقوق دان

ایران با تاریخی مؤخر از دیگر کشورها به روش بانکداری مدرن تن داد و علت آن را باید در نگاه بازار سنتی ایران دانست که به دولت‌ها اعتماد کمتری داشتند و برای جلوگیری از اطلاع دولت از سرمایه خود بیشتر به جمع‌آوری و نگهداری پول در خانه‌ها عادت داشتند. دو بانک استقراضی و شاهنشاهی که توسط دولت روسیه و دولت انگلیس در ایران تأسیس شد، در واقع مرکز معاملات و گردش پول و وام و استقراض طبقات بالادست جامعه بودند. با کودتای سوم اسفند و متعاقب آن انقراض قاجاریه و تشکیل دولت جدید پهلوی و استقرار حکومت مرکزی و ایجاد امنیت در داخل کشور لزوم تشکیل و تأسیس بانک به شیوه غربی‌ها مورد توجه دولت جدید قرار گرفت. بانک‌های ملی و مرکزی و سپس بانک سپه و دیگر بانک‌ها که دولتی بودند؛ مانند بانک مسکن و کشاورزی را دولت تشکیل داد. بخش خصوصی با توجه به لزوم تأسیس بانک فارغ از بانک‌هایی که دولت چه به صورت بانک ملی عمومی و چه بانک‌های تخصصی در دستور کار داشتند، درصدد تأسیس بانک خصوصی برآمدند. علت آن را هم باید در عدم موفقیت بانک‌های دولتی به جلب سرمایه مردم دانست.

دیگرگونی اقتصادی که بعد از جنگ جهانی دوم و لزوم بازسازی کشورهای آزاد و تقویت آنان در مقابل بلوک کمونیستی نصیب ایران هم شده بود، خانواده‌های ثروتمند و تجار سانجام‌را به فکر تأسیس بانک انداخت. بانک صادرات در گرماگرم مسائل نفت در سال ۱۳۳۱ درست در ۱۶ شهریور ۱۳۳۱ توسط دو خانواده متمول آن روزگار، خانواده بلورفروشان و خانواده محمدعلی مفرح با سرمایه ۵۰ میلیون تومان به صورت اعتبار و سه‌هزار و ۵۰۰ تومان به صورت قرضی در نزدیکی بازار در طبقه دوم خانه‌ای در مجاورت تکیه دولت نزدیک بانک ملی شعبه مرکزی راه‌اندازی و نام اولیه‌اش بانک صادرات و معادن بود. شروع به کار عمومی آن در آبان ۱۳۳۱ است. استقبال مردم از بانک صادرات به حدی بود که در تراز مالی سال اول بانک مجموع سپرده‌های مردم ۱۷میلیون و ۶۰۰ هزار ریال بود و تسهیلات و اعتبارات اعطایی به مردم حدود ۶۷ میلیون ریال و جمع دارایی‌های بانک در سال اول به ۴۴میلیون و ۲۰۰ هزار ریال شد که سود ویژه‌ای در نخستین سال بالغ بر ۷۰۰ هزار ریال نصیب صاحبان بانک کرد.

ادامه در صفحه ۲

مجلس یازدهم وزرای دولت روحانی را دوباره به مجلس فرا خواند

صف وزرا در راه پارلمان اصولگرا

صفحه ۲

پرورنده آیت‌الله طالقانی

طالقانی نماد دموکراسی با تفسیر دینی نشست آیت‌الله طالقانی با حضور حاتم قادری و احسان شریعتی

صفحه اول پرورنده

یادداشت

حادثه هواپیمای اوکراینی، چالش جدید مناسبات ایران و کانادا

عمل خلاف قانون نمی‌شود؛ مگر اینکه قبلا برای اختفای عمل غیرقانونی خود برنامه‌ریزی کرده و درباره آن اطمینان پیدا کند. اگر این سخن را بپذیریم، آنگاه باید سؤال کنیم که چگونه ممکن است یک دستگاه قدرتمند و بزرگ نظامی در نزدیک فرودگاه بین‌المللی کشور و در ارتفاع ۶۰۰متری، یک هواپیمای غیرنظامی را شناسایی و توسط نیروی پدافند رسمی و سازمانی خود در ارتفاع هزارمتری به آن شلیک کند و بلافاصله مسئولیت آن را هم بپذیرد. هر فرد مبتدی می‌داند که اگر قصد مجرمانه‌ای در کار بود، به صدها دادگاه چراج سبز نشان داده است تا دعوی مربوطه به‌نوعی که بتوان آن را نیز انکار کرد.

اما متأسفانه اخبار و اطلاعات عمومی نشانگر این است که دولت کانادا باز هم به حسن‌نیت ایران پاسخ نداده و موضوع هواپیمای اوکراینی را به صورت یک‌جانبه به دادگاه‌های داخلی خود احاله کرده و به دادگاه چراج سبز نشان داده است تا دعوی مربوطه را پذیرفته و احتمالا آن را به یک پرورنده کفیری علیه مقامات ایران تبدیل کنند. بدیهی است که محاکم کانادا درباره این پرورنده صلاحیت ندارند. این واقعه در سرزمین ایران رخ داده است و محکمه ایرانی از همان روز اول در حال رسیدگی به این قضیه هستند. ما اطمینان داریم که رسیدگی محکمه ایران بسیار جدی، قبیح و منصفانه خواهد بود و قصورکنندگان در هر موقعیت و مرتبه‌ای باشند، در این فاجعه مجازات خواهند شد. تاکنون شش نفر به علت قصور در این قضیه متهم شده‌اند و رسیدگی به جرائم آنها در حال رسیدگی است. علاوه‌براین تعداد دیگری نیز تاکنون با تنبیهات اداری روبه‌رو شده و در حد قصور خود به مجازات رسیده‌اند.

اگر دولت کانادا چنین رفتاری را ادامه دهد، ما با یک چالش جدید در مناسبات دو کشور روبه‌رو خواهیم شد. بااین‌حال ما در مقابل این اقدامات منفعل نشده و مطابق قانون و تعهدات بین‌المللی خود تا پایان کار خواهیم رفت و قدم به قدم گزارش پیشرفت کار را به ملت ایران و طرف‌های بین‌المللی خود ارائه خواهیم کرد.

طبق حقوق بین‌الملل رسیدگی و بررسی این سانحه صلاحیت انحصاری دارد ولی ما برای دیگر طرف‌ها محدودیت و تنبیهات ایجاد نکردیم. به محض بروز این حادثه تأسفبار مربوط به ما، هیئت فنی کانادا را بلافاصله پذیرفتیم و در کوتاه‌ترین و در کمتر از چند ساعت برای آنها ویزا صادر کردیم. آنها را به محل حادثه بردیم، هرگونه اطلاعاتی که درخواست کردند صادقانه در اختیار آنها گذاشتیم و وزیر امور خارجه کشورمان چند نوبت با همتای کانادایی خود دیدار داشتند. ما به آنها اطمینان

رئیس قوه قضائیه:

خصوصی سازی در دست اجرایی شد شاهد تعطیلی کارخانه‌ها نبودیم

گروه سیاست: رئیس قوه قضائیه در جلسه شورای اداری چهارمحال‌وبختیاری با بیان اینکه نکاتی که به‌عنوان مطالبه در این جلسه عنوان شد مورد پیگیری قرار می‌گیرد، گفت: «پزشکان، پرستاران، گروه‌های جهادی و سایر اقشار در بحث کرونا...

صفحه ۲

سال هجدهم - شماره ۲۸۱۴ - ۱۶ صفحه - ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

افول بورژوازی- ۲

احمد غلامی - سردبیر

لـوکاچ در برابر کسانی که لنین را سیاست‌مداری زبردست و معتقد به زور و استاد سازشکاری و ائتلاف می‌دانستند، در مخالفت با آنان به تعبیری از او استناد می‌کند که در اینجا به کار ما می‌آید: «ما باید قاطعانه کسانی را که می‌اندیشیدند که سیاست متضمن حقه‌بازی‌های کوچکی است که گاهی به فریبکاری نزدیک می‌شود، مردود اعلام کنیم. طبقات را نمی‌توان فریب داد.»^۱ تأکید روی فریب طبقات است. شاید گهگاهی بتوان مسیر حرکت طبقات اجتماعی را به انحراف کشاند اما این انحراف سرانجامی نخواهد داشت و ناگزیر دوباره طبقات به راه اصلی خود بازمی‌گردند. سمت‌وسوی حرکت طبقات مطابق با منافع واقعی آنان است. اگر به اعتراضات دی‌ماه ۹۶ و آبان ۹۸ برگردیم و یک بار دیگر شعار «اصلاح‌طلب، اصولگرا، دیگه تمومه ماجرا» را تحلیل کنیم، بیش از پیش به این گفته لنین پی خواهیم برد. بی‌تردید این شعار چه خودانگیخته باشد و چه برساخته، می‌توان گفت این شعار جناح‌های سیاسی ایران را به بعد و قبل خودش تقسیم کرد. اینک این‌طور به نظر می‌رسد این شعار فراتر از یک شعار معمولی است و تئوری‌ای است در رد جریان‌های اصولگرا و اصلاح‌طلب که بیش از هر چیز حافظ منافع خود و حامیان‌شان هستند. با این تفاوت که اصلاح‌طلبان چون اقتدار خویش را از آرای مردم می‌گیرند، ناگزیر از نفع جمعی نیز سخن می‌گویند اما چون این نفع جمعی هیچ موجودیت انضمامی‌ای ندارد، به‌نوعی با اصل قرارداد حامیان اصلاح‌طلبان، تکنوکرات‌های رانتی دیگر طبقات را با این طبقه بازتعریف می‌کنند و منافع آنان را ذیل این طبقه قرار می‌دهند. اصلاح‌طلبان بهبود شرایط تهدیدستان را در گرو بهبود شرایط جامعه بورژوازی می‌دانند؛ ایده‌ای که از دولت هاشمی‌رفسنجانی پا گرفت و به دولت اصلاحات سیدمحمد خاتمی هم رسید. در این دوران تکنوکرات‌های رانتی در ائتلاف با چپ‌های اسلامی جبهه‌ای به نام اصلاح‌طلبان را سامان دادند تا در یک مامعسل طولانی هشت سال (در غیاب تهدیدستان و بورژوازی سنتی) در «طبقه‌ای برای خود» عینیت یابند. اصلاح‌طلبان که از سابقه تاریخی بورژوازی آگاه بودند، تلاش کردند آن را با غنایونی همچون بورژوازی ملی و طبقه متوسط تظاهر و تلوینزه کنند. دولت سازندگی و دولت اصلاحات تغییری اساسی در روند یک حکومت انقلابی ایجاد کردند. در این دولت‌ها بیش از هر دولت دیگری از طبقه بورژوازی با عنوان طبقه متوسط ستایش شد و گویا هر فعلیتی بدون مشارکت این طبقه نافرجام و غنیمت خواهد بود. نطفه بورژوازی رانتی در دولت سازندگی بسته شد و در دولت اصلاحات به بلوغ خود رسید. در همین دوران بورژوازی سنتی و تهدیدستان در انزوا به سر می‌بردند و مترصد فرصتی بودند تا به عرصه سیاست و اقتصاد بازگردند. انقلاب اسلامی ۵۷ که به نام نامی مستضعفان به پیروزی رسیده بود، اینک بی‌هیچ برده‌بپوش‌ای از کارگران داخلی و خارجی حمایت می‌کرد و به تحلیل از سرمایه‌گذاران می‌پرداخت و اغلب تئورسین‌های اصلاحات با این طرز تفکر که دموکراسی از دل سرمایه‌داری بیرون می‌آید، مخالفت جدی نداشتند. طبقه متوسط به لحاظ عینی و ذهنی بر جامعه حصره داشت. سیطره نهادها و سازمان‌های دولتی، خصوصی و خصوصاً در قالب کارمندان و حقوق‌بگیران تهدیدستان را به حاشیه برده بود. البته ناگفته‌نماند که دولت سازندگی و اصلاحات از بخشی از کارگران حمایت می‌کرد و با به‌کارگیری آنان در شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و بعضاً خصوصی آنان را از طبقه کارگر فرودست منفک کرد و به‌نوعی مروج طبقه‌ای از کارگران اشرافی شد. کارگران خودروسازی و قطعه‌سازان و کارگران بخش‌هایی از بخش‌های دولتی آن زمان جزء این گروه از کارگران‌اند. اگرچه این کارگران نمی‌توانستند در لحظه‌های بحرانی به داد اصلاح‌طلبان برسند اما به تصویر بیرونی دولت اصلاحات جلوه‌ای انسانی می‌بخشیدند. البته در بازآفرینی این تصویر در آذهان مردم سیدمحمد خاتمی نقش تعیین‌کننده‌ای داشت. اگر کار به همین منوال پیش می‌رفت و دولت بعدی نیز ادامه‌دهنده راه دولت سازندگی و اصلاحات می‌شد، بورژوازی سنتی برای همیشه از عرصه سیاست و اقتصاد حذف می‌شد. بورژوازی سنتی پس از بحران‌های فراوانی که برای دولت اصلاحات به وجود آورد، پاشنه آشیل دولت اصلاحات را به‌خوبی تشخیص داد، غیاب تهدیدستان و خرده‌طبقاتی که با ائتلاف با آنان می‌توانست کمرب دولت اصلاحات را بشکند. بورژوازی سنتی با تهدیدستان یا به عرصه انتخابات گذاشتند.

ادامه در صفحه ۴